

SOCIAL SUPPORT OF COMPUTER GAMES

Comparing Social Support in Adolescents Interested in Different Types of Computer Games

ABSTRACT

Background and objective: With the advancement of networks and the Internet industry, computer games have considerably progressed in the recent years and have been released in various types. Hence, the objective of this study was to compare social support in adolescents interested in different types of computer games.

Materials and methods: This descriptive study followed a casual-comparative design. The statistical population of this study included all male adolescents and young adults referred to Internet gaming centers in Zahedan, Iran. In this study, multi-stage cluster sampling method was applied through which 8 gaming centers were randomly chosen and then among all people who referred to the considered gaming centers, 156 individuals were selected randomly as the regarded sample. To gather the data, the Mary Procidano and Kenneth Heller's Social Support Questionnaire (1983) was applied. To analyze the data, frequency, percentage, median, mode and SD and one-way ANOVA and post hoc Scheffe's test was used through SPSS 23.

Results: There was a difference among social support of people interested in different types of computer games. In this regard, those who were interested in online multiplayer games perceived higher levels of social support compared to those who were interested in single player games ($p \leq 0.05$). Moreover, the findings demonstrated that subjects who chose Internet gaming centers and their houses as places to play compared to those who only selected their houses to play had higher levels of perceived social support.

Conclusion: With the increasing development of computer games and diversification and expansion of its different styles, each type of computer games should be studied and investigated distinctly.

Paper Type: Research Article.

Keywords: Social Support, Adolescents, Types of Computer Games, Internet Gaming Centers, Zahedan.

► **Citation:** Fardin M.A., Shirazi M. Comparing Social Support in Adolescents Interested in Different Types of Computer Games. *Iran J Health Educ Health Promot.* Spring 2016;4(1): 65-73.

Muhammad-Ali Fardin

PhD Candidate in Educational Psychology, Dept. of Psychology, Faculty of Psychology, Islamic Azad University, Zahedan Branch (IAUZH), Zahedan, Iran

Mahmoud Shirazi

*Assistant Professor, Dept. of Psychology, Faculty of Education and Psychology, University of Sistan and Baluchestan (USB), Zahedan, Iran (Corresponding author) mshirazi@edpsy.usb.ac.ir

Received: 16 February 2016

Accepted: 02 June 2016

مقایسه حمایت اجتماعی در نوجوانان علاقه‌مند به سبک‌های مختلف بازی‌های رایانه‌ای

چکیده

زمینه و هدف: با پیشرفت صنعت شبکه و اینترنت، بازی‌های رایانه‌ای هم در سالیان اخیر پیشرفت چشمگیری داشته‌اند و در سبک‌های مختلف روانه بازار شده‌اند. لذا هدف از این پژوهش، مقایسه حمایت اجتماعی در نوجوانان علاقه‌مند به سبک‌های مختلف بازی‌های رایانه‌ای بود.

مواد و روش‌ها: روش این پژوهش توصیفی از نوع علی - مقایسه‌ای بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش را کلیه نوجوانان و جوانان پسر مراجعه‌کننده به گیم‌نت‌های شهر زاهدان تشکیل می‌دادند. با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای هشت گیم‌نت به صورت قرعه‌کشی انتخاب شدند. سپس از بین مراجعه‌کنندگان به گیم‌نت‌های موردنظر، نمونه ۱۵۶ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه حمایت اجتماعی مری پرسیدانو و کنیت هلر در سال ۱۹۸۳ استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های از شاخص‌های توزیع فراوانی، درصد، میانگین، میانه، انحراف استاندارد و از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه و آزمون تعقیبی شفه و از طریق SPSS۲۳ استفاده شده است.

یافته‌ها: در حمایت اجتماعی علاقه‌مندان به سبک‌های مختلف بازی رایانه‌ای تفاوت وجود دارد. بدین ترتیب که مخاطبان علاقه‌مند به بازی‌های رایانه‌ای سبک آنلاین گسترده تیمی حمایت اجتماعی بیشتری نسبت به علاقه‌مندان به سبک‌های بازی رایانه‌ای انفرادی ادراک می‌کردند ($p < 0.05$). آزمون‌هایی که گیم‌نت و منزل را به عنوان محل بازی انتخاب می‌کردند از آزمون‌هایی که تنها منزل را به عنوان محل موردعلاقه برای بازی انتخاب می‌کردند، از حمایت اجتماعی ادراک‌شده بیشتری برخوردار بودند.

نتیجه‌گیری: با رشد روزافزون بازی‌های رایانه‌ای و تنوع و گسترش سبک‌های مختلف، بهتر است هر سبک بازی رایانه به صورت کاملاً مجزا مورد مطالعه و پژوهش قرار گیرد.

نوع مقاله: مطالعه پژوهشی.

کلیدواژه: حمایت اجتماعی، نوجوانان، سبک بازی رایانه‌ای، گیم‌نت، زاهدان.

محمدعلی فردین

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشکده روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زاهدان، زاهدان، ایران

محمود شیرازی

* استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران (نویسنده مسئول)

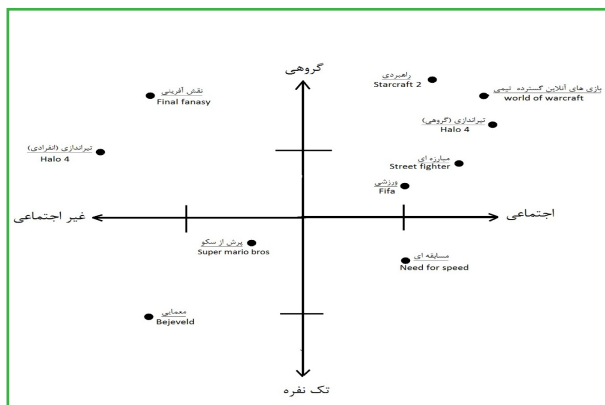
mshirazi@edpsy.usb.ac.ir

◀ **استناد:** فردین م.ع.، شیرازی م. حمایت اجتماعی در نوجوانان علاقه‌مند به سبک‌های مختلف بازی‌های رایانه‌ای. *فصلنامه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت*. بهار ۱۳۹۵؛ ۴(۱): ۶۵-۷۳.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱۱/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۰۳/۱۳

بعد توصیف کرده است: ۱- سطح دشواری و ۲- میزان تعامل اجتماعی (۶).

شکل ۱. نقشه مفهومی از ژانرهای اصلی بازی‌های ویدئویی بر حسب پیچیدگی و میزان تعاملات اجتماعی به همراه مثال (۶)

با توجه به شکل ۱ و تنوع روزافزون بازی‌های رایانه‌ای، این تصور که همه بازی‌های ویدئویی ماهیتی یکسان یا موضوع‌هایی خشونت‌آمیز دارند و یا اینکه باعث انزوای اجتماعی می‌شوند، برداشت سخت‌گیرانه است. این برداشت مال کسانی است که با میزان کنونی تولید این بازی‌ها آشنا نیستند. یکی از انواع سبک بازی‌های رایانه‌ای، که از محبوبیت زیادی برخوردار است، بازی‌های آنلاین گسترده تیمی^۲ است. این نوع این بازی‌ها به صورت چندنفره و بسیار گسترده به شکل شبیه‌سازی از جهان واقعی و سه بعدی طراحی شده است که در آن افراد به همکاری و رقابت با یکدیگر می‌پردازند. اگرچه به طور معمول به چشم یک بازی دیده می‌شوند، اما این نوع بازی‌ها جنبه‌های اجتماعی قوی دارند؛ زیرا یک‌شکل از ابزار ارتباطی آنلاین هستند که در آن بازیکنان در تعامل با هم به دوستی، ایجاد جوامع و با همکاری یکدیگر به دنبال رسیدن به اهداف مختلفی هستند. بازی «هنر نبرد»^۳ نمونه‌ای از این سبک بازی رایانه‌ای است که در سال ۲۰۱۰ با ۱۱/۵ میلیون طرفدار از محبوبیت زیادی در سطح جهان برخوردار بود (۷).

2. Massively multiplayer online game
3. World of Warcraft

مقدمه

بیش از چند دهه است که بازی‌های رایانه‌ای، در بین اقشار مختلف جامعه، کودکان تا بزرگسال، راه پیدا کرده است. از این رو، پژوهشگران مختلفی در دنیا پیرومن اثرات این بازی‌ها تحقیقات مختلفی انجام داده‌اند؛ اما اکثر پژوهش‌ها در این زمینه نتوانسته از لایه‌های ظاهری مربوط به خشونت و آسیب‌های فرهنگی فراتر برود و آن را به عنوان یک فرصت بسیار خاص و منحصر به فرد به منظور انتقال مفاهیم و حمایت‌های اجتماعی ادراک شده در نوجوانان مورد بررسی قرار دهند. طبق تعریف، حمایت اجتماعی به ادراک یا تجربه یک فرد از اینکه او را دوست دارند، به او توجه می‌کنند و مورد مراقبت خویش قرار می‌دهند گفته می‌شود (۱). امروزه حمایت اجتماعی جزئی از سازه تبادلات اجتماعی است (۲). در سالیان اخیر، تحقیقات زیادی در رابطه با نقش و تأثیر حمایت اجتماعی به عنوان یک مکانیسم نگه‌دارنده سلامت روان در شرایط استرس‌زا صورت گرفته است (۳).

به عقیده پژوهشگران، می‌توان از برخی از بازی‌های آنلاین اجتماعی به عنوان فعالیت‌های فکری و مهارت‌های اجتماعی نوین که نوجوانان از آن‌ها بهره می‌برند یاد نمود (۴). زیرا در یک دهه گذشته، بازی‌های آنلاین و اجتماعی، محبوبیت گسترده‌ای در بین کاربران پیدا کرده‌اند و جز فعالیت‌های اصلی آن‌ها به شمار می‌آیند (۵). در واقع، میلیون‌ها بازی ویدئویی با موضوعات و اهداف گوناگون وجود دارند که می‌توان آن‌ها را به صورت گروهی، رقابتی، انفرادی، همراه با سایر بازیکنان حاضر یا با هزاران بازیکن آنلاین، روی دستگاه‌های گوناگون، از کنسول^۱ بازی گرفته تا رایانه و تلفن همراه انجام داد. به دلیل گوناگونی، از لحاظ ژانر و ابعاد گوناگونی که بازی‌های ویدئویی می‌توانند داشته باشند، تدوین یک طبقه‌بندی از بازی‌های رایانه‌ای معاصر، روز به روز دشوارتر می‌شود. البته متخصصان زیادی سعی کرده‌اند این کار را انجام دهند. با این حال، برای اینکه نگاهی به این نوع داشته باشیم، شکل ۱ اکثر ژانرها را با مثال بازی، در دو

1. Console (PlayStation, xbox360)

علاوه بر این، نتایج نشان داده‌اند که عوامل مختلفی از جمله نحوه انجام بازی ها و طراحی کلید عملکرد بازی ها می‌تواند در گرایش نوجوانان به بازی‌های آنلاین و اجتماعی نقش داشته باشد. عامل دیگر گرایش نوجوانان به این بازی‌ها لذت استفاده از فناوری‌های نوین است. اما عاملی که بیش از پیش بازی‌های آنلاین را نسبت به بازی‌های سنتی رایانه‌ای متمایز می‌سازد، ادراک «دیده‌شدن» است؛ زیرا از طریق کسب امتیازات بیشتر در بازی و به اشتراک گذاشتن اطلاعات امتیازات خود برای دوستان، فرصت بیشتری برای حضور و ادراک اجتماعی در بین دوستان و همسالان خود پیدا می‌کنند. از سوی دیگر، برخی از افراد ممکن است نه برای کسب لذت، بلکه با هدف حفظ روابط و حضور اجتماعی، بازی‌های آنلاین و اجتماعی را انجام دهند (۱۲).

لذا با توجه به اینکه بازی‌های رایانه‌ای نوین، فرصتی برای تعامل و حمایت اجتماعی را برای نوجوانان فراهم می‌کنند و با توجه به کثرت سبک‌های بازی رایانه‌ای، در این پژوهش، پس از انتخاب سه سبک آنلاین گسترده تیمی، انفرادی و ترکیبی به دنبال پاسخ به این دو پرسش هستیم: (۱) آیا تفاوتی در حمایت اجتماعی ادراک شده نوجوانان علاقه‌مندان به سبک‌های مختلف بازی رایانه وجود دارد؟ و (۲) آیا تفاوتی در حمایت اجتماعی ادراک شده نوجوانان علاقه‌مند بازی‌های رایانه‌ای با تأکید بر محل بازی وجود دارد؟

مواد و روش‌ها

روش این پژوهش توصیفی، از نوع علی - مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه نوجوانان پسر مراجعه‌کننده به ۲۵ گیم‌نت دارای مجوز رسمی از سازمان فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان زاهدان تشکیل می‌دادند. روش نمونه‌گیری این پژوهش، خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود. بدین ترتیب که از بین ۲۵ گیم‌نت، هشت گیم‌نت به صورت قرعه‌کشی انتخاب شدند. از آنجایی که حداقل مراجعه‌کنندگان ثابت به این گیم‌نت‌ها در طول روز ۲۶۰ نفر بودند، از هر گیم‌نت ۲۰ نفر مراجعه‌کننده ثابت به صورت

برخی از پژوهشگران از بازی‌های آنلاین گسترده تیمی به‌عنوان یک ورزش اجتماعی گروهی یاد کرده‌اند، که دارای قوانین خاص خود، مرزهای تحت‌اللفظی و هنجارهای اجتماعی است (۸). با توجه به محیط‌های اجتماعی پرازدحام بازی‌های سبک آنلاین گسترده تیمی، بحث اصلی این است بازیکنان به سرعت مهارت‌های اجتماعی و رفتار فرا اجتماعی را در این سبک بازی یاد می‌گیرند که ممکن است به همسالان و روابط اجتماعی خارج از محیط خانه نیز تعمیم پیدا کند (۶). در این سبک بازی نیز فرصتی برای یادگیری‌های اجتماعی فراهم می‌شود مانند: چگونگی دیدار با افراد مختلف، چگونگی مدیریت یک گروه کوچک و چگونگی همکاری با مردم (۹). ولی محورد ژانر اکشن کشمکش میان خیر و شر است و به‌عنوان نماینده خیر بازیکنان وظیفه خود می‌دانند با شر مبارزه کنند (۱۰). بازی‌های رایانه‌ای سبک ترکیبی،^۱ بازی‌هایی هستند که انواع سبک بازی، از جمله: انفرادی،^۲ اکشن، اول‌شخص، سوم شخص، مسابقه‌ای،^۳ آنلاین و دیگر سبک‌ها را در خود جای داده است. از این رو، همان‌طور که اساتید این رشته اذعان کرده‌اند برشمردن «تأثیرات بازی‌های رایانه‌ای به اندازه برشمردن تأثیرات غذاهای مختلف سخت است» (۶).

بنابراین، به جای اینکه بازی‌های ویدئویی و اثرات آن را بر مخاطبان طبق یک ساختار سنتی مورد بررسی قرار دهیم، بهتر است ابتدا ژانر بازی و سبک به کار رفته در بازی رایانه‌ای مورد نظر را از لحاظ انفرادی، گروهی یا رقابتی بودن معین کنیم. زیرا بیش از حد ساده‌انگارانه است که تنها به اثرات مثبت و منفی تمامی بازی‌های رایانه بپردازیم و به ابعاد مختلف این بازی‌ها از جمله: مقدار،^۴ فرم،^۵ محتوا^۶ و مکانیک^۷ آن توجه نشود. زیرا هر یک از این ابعاد، اثرات متفاوتی بر مخاطبان می‌گذارد (۱۱).

1. Hybrids
2. Single-player video games
3. Racing
4. Amount
5. Form
6. Content
7. Mechanics

یافته‌ها

آماره‌های توصیفی مخاطبان بازی‌های رایانه‌ای بر اساس جنسیت، سن، ساعات انجام بازی در طول روز، محل موردعلاقه برای انجام بازی رایانه‌ای و سبک بازی موردعلاقه در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. فراوانی و فراوانی نسبی مراجعه‌کنندگان به گیم‌نت‌های بازی‌های رایانه‌ای (n=156)

٪	فراوانی		
۱۰۰	۱۵۶	مرد	جنسیت
۷/۱	۱۱	۱۰-۷	سن (سال)
۴۵/۵	۷۱	۱۵-۱۱	
۲۱/۸	۳۴	۲۰-۱۶	
۱۷/۹	۲۸	۲۵-۲۱	
۷/۷	۱۲	۳۰-۲۶	
۱۷/۹	۲۸	کمتر از یک	سابقه انجام بازی رایانه‌ای (سال)
۸/۳	۱۳	۲-۱	
۲۳/۷	۳۷	۴-۳	
۱/۳	۲	۷-۵	
۴۸/۷	۷۶	+۸	
۲۶/۹	۴۲	۱-۰/۵	میزان ساعات انجام بازی در طول روز
۱۸/۶	۲۹	۲-۱	
۲/۶	۴	۳-۲	
۳/۲	۵	۵-۴	
۴۸/۷	۷۶	+۵	
۲۲/۴	۳۵	منزل	محل موردعلاقه برای انجام بازی رایانه‌ای
۳۰/۸	۴۸	گیم‌نت	
۴۶/۸	۷۳	منزل و گیم‌نت	گسترده تیمی بازی آنلاین
۳۹/۱	۶۱	بازی آنلاین گسترده تیمی	
۳۷/۲	۵۸	بازی‌های انفرادی	سبک بازی موردعلاقه
۲۳/۷	۳۷	بازی‌های ترکیبی	

تصادفی ساده (قرعه‌کشی) از بین اسامی موجود در گیم‌نت انتخاب شدند و پرسشنامه در بین آن‌ها توزیع گردید. درنهایت، ۱۵۶ پرسشنامه گردآوری شد. به‌منظور تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد.

ابزار گردآوری داده‌ها «پرسشنامه حمایت اجتماعی (مقیاس دوستان)»^۱ بود. این پرسشنامه توسط مری پروسیدانو و کنیت هلر^۲ در سال ۱۹۸۳ ارائه شده است (۱۳). این پرسشنامه از ۲۰ سؤال تشکیل شده است و گزینه‌های آن شامل بله، خیر و نمی‌دانم است. نمره نمی‌دانم همیشه برابر با صفر است، در سؤالات (۲)، (۶، ۷، ۱۵، ۱۸، ۲۰) خیر مساوی +۱ است و برای بقیه سؤالات (۱)، (۳-۵، ۱۴، ۱۶-۱۷، ۱۹) پاسخ بله مساوی +۱ است (پرسشنامه پیوست است). دامنه نمره کل سؤالات بین صفر تا ۲۰ است. نمره بالا به منزله حمایت اجتماعی بیشتر از نظر پاسخ‌دهندگان است. پرسشنامه حمایت اجتماعی با ضریب آلفای ۰/۹۰ از هماهنگی درونی خوبی برخوردار است. داده‌های مبتنی بر پایایی مبتنی بر ۲۰ سؤال اصلی مقیاس‌ها قبل از تفکیک حمایت خانواده است. آلفای نهایی برای این پرسشنامه بین ۰/۸۴ تا ۰/۹۰ بود. این پرسشنامه از روایی هم‌زمان خوبی برخوردار بود. نمرات این پرسشنامه با درماندگی روانی و کارآمدی اجتماعی همبستگی دارد. ضرایب همبستگی بین نمرات حاصل از این پرسشنامه با پرسشنامه شخصیت سنج کالیفرنیا و وابستگی بین اشخاص معنادار بود (۱۴). از تعدادی سؤال جمعیت‌شناختی (سن، سابقه انجام بازی، میزان ساعات انجام بازی در طول روز، محل موردعلاقه برای انجام بازی رایانه‌ای) و یک سؤال مربوط به سبک بازی موردعلاقه مخاطبان از بین سه گزینه (۱-آنلاین گسترده تیمی، ۲-انفرادی و ۳-ترکیبی) نیز تشکیل شده بود.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح توصیفی از شاخص‌های توزیع فراوانی، درصد، میانگین، میانه، انحراف استاندارد و در سطح استنباطی از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه (ANOVA) و آزمون تعقیبی شفه از طریق SPSS۲۳ استفاده شد.

1. Perceived Social Support from Friends (PSSFR)
2. M. E. Procidano & K. Heller

جدول ۲. شاخص‌های گرایش مرکزی گروه‌های نمونه بر اساس سبک بازی موردعلاقه و محل بازی موردعلاقه

متغیر	سبک و محل موردعلاقه به منظور انجام بازی رایانه‌ای	فراوانی	میانگین	انحراف معیار
حمایت اجتماعی ادراک شده	آنلاین گسترده تیمی	۶۱	۱۴/۰۴	۵/۵۹
	انفرادی	۵۸	۱۱/۱۵	۵/۴۶
حمایت اجتماعی ادراک شده	بازی‌های ترکیبی	۳۷	۱۳/۵۴	۴/۵۶
	منزل	۳۵	۹/۴۵	۶/۰۸
	گیم‌نت	۴۸	۱۴/۲۷	۵/۱۰
	هر دو مکان	۷۳	۱۳/۵۴	۴/۶۸

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، میانگین و انحراف معیار آزمودنی‌ها در حمایت اجتماعی ادراک شده با توجه به سبک و محل موردعلاقه به منظور انجام بازی رایانه‌ای نشان می‌دهد که بازی سبک آنلاین گسترده تیمی ($14/04 \pm 5/59$) و انجام بازی در منزل و گیم نت ($13/54 \pm 4/68$) دارای بیشترین میانگین حمایت اجتماعی ادراک شده می‌باشند.

جدول ۳. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه، به منظور مقایسه‌ی حمایت اجتماعی در انواع سبک بازی رایانه‌ای

متغیر	مجموع مجذورات	df	مجدور میانگین	F	سطح معناداری
حمایت اجتماعی	بین گروه‌ها	۲	۱۳۵/۹۸۲	۴/۸۰۳	۰/۰۰۹
	درون گروه‌ها	۱۵۳	۲۸/۳۱۱		
	جمع	۱۵۵	۴۶۰۳/۶۰۹		

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه با توجه به ($F = 4/803$) به دست آمده نشان می‌دهد که در حمایت اجتماعی گروه‌های مختلف علاقه‌مند به سبک‌های بازی رایانه‌ای (آنلاین گسترده تیمی، انفرادی و ترکیبی)، تفاوت معناداری در سطح ($p \leq 0/05$) اطمینان وجود داشت. نتایج آزمون تعقیبی شفه نشان داد که از لحاظ حمایت اجتماعی در بین مخاطبان سبک آنلاین گسترده تیمی با

سبک انفرادی تفاوت معناداری وجود داشت ($p \leq 0/05$)؛ اما تفاوتی بین دو سبک بازی آنلاین گسترده تیمی و بازی‌های سبک ترکیبی، در آزمودنی‌ها مشاهده نشد ($p \geq 0/05$). بین سبک بازی ترکیبی و سبک انفرادی هم تفاوت معناداری وجود نداشت ($p \geq 0/05$). لذا با توجه به میانگین‌های سه گروه می‌توان دریافت که به ترتیب بازیکنان سبک‌های بازی آنلاین گسترده تیمی و سبک ترکیبی بیشترین حمایت اجتماعی را نسبت به سبک بازی انفرادی ادراک می‌کنند.

جدول ۴. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه، به منظور مقایسه‌ی حمایت اجتماعی ادراک شده با توجه به محل بازی

متغیر	مجموع مجذورات	df	مجدور میانگین	F	سطح معناداری
حمایت اجتماعی	بین گروه‌ها	۲	۵۳۵/۳۶۲	۱۰/۰۶۷	۰/۰۰
	درون گروه‌ها	۱۵۳	۴۰۶۸/۲۴۷		
	جمع	۱۵۵	۴۶۰۳/۶۰۹		

نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه با توجه به ($10F/067$) =) به دست آمده در جدول ۴ نشان می‌دهد که در حمایت اجتماعی ادراک شده مخاطبان به بازی‌های رایانه‌ای با توجه به محل بازی (گیم‌نت، منزل، یا هر دو مکان)، تفاوت معناداری در سطح ($p \leq 0/01$) وجود داشت. آزمون تعقیبی شفه نشانگر آن بود که از لحاظ حمایت اجتماعی ادراک شده با توجه به محل بازی تفاوت معناداری بین حمایت اجتماعی ادراک شده در آزمودنی‌هایی که منزل و گیم‌نت را برای بازی انتخاب می‌کنند وجود داشت ($p \leq 0/01$). بین حمایت اجتماعی ادراک شده آزمودنی‌هایی که منزل و هر دو مکان را برای بازی انتخاب می‌کنند نیز تفاوت وجود داشت ($p \leq 0/05$). اما تفاوتی بین حمایت اجتماعی ادراک شده بین آزمودنی‌هایی که گیم‌نت و یا هر دو مکان را برای بازی انتخاب کرده بودند وجود نداشت ($p \geq 0/05$). لذا با توجه به میانگین‌های سه گروه می‌توان دریافت که به ترتیب مخاطبانی که گیم‌نت و هر دو مکان (گیم‌نت و منزل) را برای بازی انتخاب می‌کنند بیشترین حمایت اجتماعی را نسبت به مخاطبان بازی در

منزل ادراک می‌کنند.

بحث

بازی‌های ویدیویی، به‌ویژه بازی‌های آنلاین اجتماعی، از محبوبیت زیادی در بین کاربران برخوردار هستند و روزانه بر تعداد مخاطبان آن افزوده می‌شوند (۱۵). ادراک لذت، ارزشمندی و بُعد اجتماعی از جمله عوامل گرایش نوجوانان به بازی‌های آنلاین امروزی است. زیرا در بازی‌های دیجیتال سنتی تعامل تنها از طریق چهره به چهره صورت می‌پذیرفت؛ اما در بازی‌های کنونی علاوه بر اینکه این بازی‌ها هیچ‌گونه محدودیت زمانی و مکانی ندارند، شرایطی را برای بازیکنان فراهم می‌آورد تا نتایج امتیازات خود را برای دوستان به اشتراک بگذارند و دیگران را به چالش کشیده و به رقابت دعوت نمایند. دیده شدن از طریق امتیازات به‌دست‌آمده و به اشتراک گذاشتن اطلاعات آن‌ها عامل دیگری در گرایش به انجام این سبک از بازی‌ها هستند که خود نمونه‌ای از حمایت اجتماعی ادراک شده است (۱۲).

با توجه به رشد و نفوذ اینترنت، بازی‌های اجتماعی و آنلاین به یک فعالیت مجازی سرگرم‌کننده و محبوب در بین اقشار مختلف جامعه از جمله نوجوانان تبدیل شده‌اند (۱۶). ساعات زیادی از وقت نوجوانان در منزل و در گیم‌نت‌ها به بازی صرف می‌شود. لذا در پاسخ به سؤال اول پژوهش، نتایج نشان داد که مخاطبان بازی‌های سبک آنلاین گسترده تیمی دارای بیشترین میانگین، از لحاظ حمایت اجتماعی ادراک شده نسبت به دو سبک انفرادی و ترکیبی بودند. به نظر می‌رسد بازیکنان مهارت‌های مهم فرا اجتماعی را در بازی‌های رایانه‌ای یاد می‌گیرند. نتایج پژوهش جنتایل و همکاران (۱۷) نشان داد که بازی‌های ویدئویی فرا اجتماعی، علاوه بر اینکه با رفتارهای فرا اجتماعی رابطه داشته، پیش‌بینی‌کننده رفتارهای فرا اجتماعی نیز هستند؛ کودکانی که در ابتدای سال تحصیلی بازی‌هایی با سبک فرا اجتماعی تری را بازی کنند، به احتمال زیاد در اواخر سال رفتارهای یاری‌رسانی بیشتری از خود نشان می‌دهند (۱۷). نتایج این پژوهش با تحقیقات

پیشین، یعنی جنتایل و همکاران (۱۷) و کول و همکاران (۱۸) هم‌سو بود.

نتایج پژوهش تیر و نیلسون^۱ نشان داد که حتی خشن‌ترین بازی‌های موجود در بازار (اتومبیل دزدی بزرگ چهار^۲، ندای وظیفه^۳ و ...)، که نمونه‌ای از بازی‌های سبک ترکیبی هستند، هم نمی‌توانند رفتارهای فرا اجتماعی و حمایت اجتماعی آموخته‌شده حاصل از بازی را کم‌رنگ کنند (۱۹). و همچنین در پاسخ به سؤال دوم پژوهش، نتایج نشان داد که به ترتیب آزمودنی‌هایی که گیم‌نت و یا هر دو مکان (منزل و گیم‌نت) را برای بازی انتخاب می‌کنند، نسبت به آزمودنی‌هایی که بازی در منزل را انتخاب کرده‌اند، حمایت اجتماعی بیشتری را ادراک می‌کنند. به‌طورکلی، نتایج این تحقیق، تنها در بُعد بازی‌های سبک‌های انفرادی با تحقیقات دوران و همکاران (۲۰)، قنبری و آراین (۲۱) و زارعی (۲۲) هم‌سو بود. اما حمایت اجتماعی ادراک شده، در علاقه‌مندان به بازی‌های رایانه‌ای سبک آنلاین گسترده تیمی یا سبک‌های ترکیبی بیشتر از سبک انفرادی بود. زیرا در پژوهش کول و گریفیتز (۱۸) که تنها به مطالعه بازی‌های آنلاین گسترده تیمی پرداختند، دریافتند که این بازی‌ها علاوه بر آنکه باعث افزایش تعامل اجتماعی در افراد شرکت‌کننده می‌شود، خود نیز زمینه‌ساز دوست‌یابی و روابط عاطفی محکم می‌شود. این تحقیق نشان داد که بازی آنلاین گسترده تیمی می‌تواند در زمینه دوست‌یابی و گزینش همکاران با درصد بالایی جزء بازی‌های اجتماعی باشند (۱۸). نتایج مطالعه استاین‌کوهلر و دانکن^۴ (۲۳) که تنها به بررسی بازی «هنر نبرد» پرداختند نشان داد که ۸۶٪ از مباحث مطرح‌شده در انجمن متشکل از بازیکنان این بازی، مباحثی است که ساخت دانش اجتماعی^۵ را به دنبال دارد.

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که علاقه‌مندان به بازی‌های سبک

1. Tear & Nielsen
2. Grand Theft Auto IV
3. Call of Duty
4. Steinkuehler & Duncan
5. social knowledge construction

در رابطه با آن پرداخته شود. زیرا با توجه به نتایج پژوهش‌هایی که به مطالعه موردی برخی از سبک‌های بازی پرداختند و همچنین نتایج پژوهش حاضر، می‌توان بیان داشت تا بازی‌های رایانه‌ای را به‌طور کاملاً تخصصی شناسیم، به‌هیچ‌وجه نمی‌توان موضع‌گیری خاصی نسبت به آن داشت.

سیاسگزاری

نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دارند از مسئولین دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان، سازمان فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سیستان و بلوچستان و کلیه گیم‌نت‌هایی که در انجام این پژوهش ما را یاری نمودند کمال تقدیر و تشکر را داشته باشند.

References

1. Taylor S.E. Sherman K.k. kim H.S. Jarcho. J. Ta kagi K. dunagan S. Culture and social support: who seeks it and why?. *Journal of personality and social psychology* 2004; 87(3): 354-362.
2. Chan k.w. Wyatt T.A. Quality of life: A study of employee in shanghai, china. *Asia pacific Business Rev* 2007;13(4): 501-517.
3. Tonsing K. Zimet G.D. Tse S. Assessing social support among South Asians: The multidimensional scale of perceived social support. *Asian Journal of Psychiatry* 2012; 5: 164–168.
4. Seo S. DaCosta B. Predicting Video Game Behavior: An Investigation of the Relationship Between Personality and Mobile Game Play. *Games and Culture* 2015; 10(5): 481-501.
5. VafaiNajar A, Masihabadi M, Moshki M, Ebrahimipour H, Tehrani H, Esmaeli H, et al. Determining the Theory of Planned Behavior's Predictive Power on Adolescents' Dependence on Computer Games. *Iranian Journal of Health Education and Health Promotion*. 2015;2(4):303-11.
6. Granic s. Lobel A. Rutger c. Engels M. The Benefits of Playing Video Games. *American Psychological Association* 2014; 69:66–78.
7. Barnett J. Coulson M. Virtually Real: A Psychological Perspective on Massively Multiplayer Online Games. *Review of General Psychology* 2010; 14: 167–179.
8. Williams D. Ducheneaut N. Xiong L. Zhang Y. From tree house to barracks: The social life of guilds in World of Warcraft. *Games & Culture* 2006;1: 338–361.
9. Ducheneaut N. Moore R.J. More than just XP learning social skills in massively multiplayer online games. *Interactive*

آنلاین، حمایت اجتماعی بیشتری را ادراک می‌کنند. زیرا به‌واسطه انجام بازی‌های آنلاین، بدون هیچ‌گونه حدومرزی به صحبت و انجام بازی با همسالان خود می‌پردازند؛ که این حمایت و این ادراک اجتماعی در دو سبک بازی دیگر مشاهده نشد. درواقع، این‌گونه می‌توان نتیجه گرفت که برخی از سبک‌های بازی‌های رایانه‌ای، ازجمله آنلاین گسترده تیمی، نه‌تنها باعث انزوا و گوشه‌گیری نمی‌شوند، بلکه زمینه‌ساز برقراری روابط اجتماعی با سایر مخاطبان این بازی‌ها می‌شوند. ازاین‌رو، نتایج تحقیق حاضر می‌تواند دانش موجود در این زمینه را گامی به‌پیش ببرد. لذا بهتر است ابتدا بازی‌های رایانه‌ای را به‌طور دقیق و با توجه به سبک و ژانر به‌کاررفته در آن بازی شناخت، سپس به مطالعه و تحقیق

- Technology & Smart Education 2005; 2: 89–100.
10. Jalalzadeh B. Duran B. Decoding computer games: A Case Study conducted on "Special Operation 85". *Cultural Research Journal* 2009; 2: 77-96. [Persian]
  11. Gentile D. A. Stone W. Violent video game effects on children and adolescents. A review of the literature *Minerva Pediatr* 2005; 57: 337-358.
  12. Sn Y. Zhao Y. Qi Jia Sh. Yi Zheng D. Understanding the Antecedents of Mobile Game Addiction: The Roles of Perceived Visibility Perceived Enjoyment and Flow 2015; PACIS 2015 Proceeding: Paper 141
  13. Procidano M. E. Heller K. Measures of perceived social support from friends and from family: Three validation studies, *American Journal of Community Psychology* 1983; 11: 1-24.
  14. Sanaei B. Measures of marriage and family. Tehran: Be'sat Publicaion 2008. [Persian]
  15. Simões J.Redondo R.D. Fernández Vilas A. A social gamification framework for a K-6 learning platform. *Computers in Human Behavior* 2013; 29(2):345–353.
  16. Erturkoglu Z. Zhang J. Mao E. Pressing the Play Button: What Drives the Intention to Play Social Mobile Games?. *International Journal of E-Business Research* 2015; 11(3).
  17. Gentile D A. Anderson C A. Yukawa S. The effects of prosocial video games on prosocial behaviors: International evidence from correlational, longitudinal and experimental studies. *Personality and Social Psychology Bulletin* 2009; 35: 752–763.
  18. Coole H. Griffiths M. Social Interactions in massively multiplayer online role-playing gamers. *Cyber psychology & behaviour* 2007; 4.
  19. Tear M.J. Nielsen M. Failure to demonstrate that playing violent video games diminishes prosocial behavior. *PLOS*

- 2013; 8: Issue 7.
20. Duran B. Azadfallah P. Ejei J. Examining computer games and social skills of adolescents. *Journal of Psychology* 2002; 21[in Persian].
21. Ghanbari F. Arian K.h. Investigating the relationship of computer games with electronic friendship and social isolation of elementary school students in Tehran.M.A Thesis of educational sciences, elementary education. Tehran: Allameh Tabataba'i University, Faculty of Psychology and Educational Sciences 2007. [Persian]
22. Zarei A. Examining the relationship between computer games and social skills of male high school students in Persians. M.A. Thesis in Educational Psychology. Tehran: University, Faculty of Psychology and Educational Sciences 2008. [Persian]
23. Steinkuehler S. Duncan S. Scientific Habits of Mind in Virtual Worlds. *Journal of Science Education and Technology* 2008; 17: 530-543.

پرسشنامه حمایت اجتماعی (مقیاس دوستان)

نمی دانم	بسیار	بسیار	عبارات
			۱) دوستانم در حد نیازم از من حمایت اخلاقی می کنند.
			۲) اکثر مردم بیشتر از من به دوستان خود نزدیک اند.
			۳) دوستانم از شنیدن افکار و نظرات من لذت می برند.
			۴) بسیاری از علائق من با علائق دوستانم مشترک است.
			۵) من روی حمایت عاطفی دوستانم حساب می کنم.
			۶) اگر احساس کنم یک یا چند نفر از دوستانم از دست من ناراحت اند، به روی خود نمی آورم.
			۷) در جمع دوستانم، احساس می کنم در حاشیه هستم.
			۸) دوستی دارم که در صورت ناراحتی، می توانم به سراغش بروم، بدون این که بعداً از این کار خود پشیمان شوم.
			۹) من و دوستانم نظر خود را درباره همه چیز بی پرده به یکدیگر می گوئیم .
			۱۰) دوستانم به نیازهای شخصی من توجه دارند.
			۱۱) اگر دوستانم به حمایت عاطفی نیاز داشته باشند به سراغ من می آیند.
			۱۲) دوستانم برای کمک به حل مشکلات من آماده اند.
			۱۳) چند دوست دارم که با آنها درد دل کنم.
			۱۴) دوستان من خوش فکرنند و اوضاع مرا روبراه می کنند.
			۱۵) وقتی راز خود را به دوستان می گوئیم، دچار احساس ناراحتی می شوم.
			۱۶) دوستانم مرا همدم خود می دانند.
			۱۷) به نظر من دوستانم احساس می کنند که من برای حل مشکلات آنان یاور خوبی هستم.
			۱۸) رابطه من با هیچ دوستی به اندازه رابطه سایر مردم با دوستانشان صمیمی نیست.
			۱۹) افکار خوبی درباره کمک به دوستانم به نظرم می رسد.
			۲۰) کاش دوستانم جور دیگری بودند.